

Notulen van de ronde 3 (ronde C1.01/1.02) op donderdag 2 december 2021

1. Strategische gebiedsvisie omgeving Chemelot

Tijdstip: 19.00 - 20.45 uur

Aanwezig

de voorzitter W. Clerx
de griffier A. Lamers

de leden

<u>GOB:</u>	R. Breidenbach
<u>CDA:</u>	P. Henssen
<u>Stadspartij:</u>	N. Kaufmann
<u>DNA:</u>	H. Wijnen
<u>GroenLinks:</u>	J. Janssen
<u>PvdA:</u>	T. Baars
<u>D66:</u>	B. Kamphuis
<u>VVD:</u>	R. Voncken
<u>PVV:</u>	D. Pfoister
<u>SPA :</u>	J. Renet
<u>50PLUS:</u>	H. Kamps
<u>Fractie Fredrix:</u>	A. Fredrix
<u>Fractie Klein:</u>	S. Klein

het college Wethouder Meekels
ambtenaren C. Denissen

notulen F. van Vloderp (Notuleerservice Nederland)

De voorzitter opent om 19.00 uur de vergadering. De fracties wordt gevraagd om advies te geven over het vaststellen van de visie en om deze als richtinggevend kader te gebruiken voor de publiekrechtelijke vertaling naar de omgevingsvisie en omgevingsplannen. Er hebben zich twee insprekers gemeld. De heer Muris namens DOP Berg Nattenhoven en de heer Slangen namens het Graetheidecomité.

De heer Muris (DOP Berg Nattenhoven) is via het dorpsplatform lid van de klankbordgroep Chemelot en lid van het ontwerpteam voor de gebiedsvisie omgeving Camelot. De DOP vraagt de raad niet in te stemmen met de voorliggende gebiedsvisie. Dat zet namelijk de deur open voor verdere industrialisatie van de met industrie en infrastructuur overbelaste Westelijke Mijnstreek. Dat legt een zware claim op de woon- en leefomgeving. In de RES Westelijke Mijnstreek staat al dat deze regio het op een na slechtste woonklimaat van Nederland is. Werkgelegenheid is belangrijk, maar dat kan ook buiten deze regio worden gevonden.

De opdrachtgevers voor deze gebiedsvisie zijn de gedeputeerde, wethouder Meekels en de heer Hendriks (Stein) - zij houden zich bezig met economie en ruimtelijke ontwikkeling - en opmerkelijk genoeg de stuurgroep Chemelot. Eigenlijk zou de gemeenteraad als verantwoordelijke voor de ruimtelijke ontwikkeling opdrachtgever moeten zijn.

De provincie heeft De Lexhy aangewezen als uitbreidingsgebied voor de Brightlands campus. De provincie is aandeelhouder van de campus en speelt tevens een rol in de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied. Dat gaat ten koste van het natuurlijk belang van dit gebied.

De heer Slangen (Graetheidecomité) spreekt mede namens de buurtvereniging Graetheide. Ook hij is geen voorstander van deze gebiedsvisie. Ze gaat in tegen veel belangen in de Westelijke Mijnstreek. Er zouden negenduizend arbeidsplaatsen bij komen, een verdubbeling van het aantal arbeidsplaatsen bij Chemelot. Daar is in deze streek geen ruimte voor. Op een campus op De Lexhy zouden vierduizend mensen komen te werken, terwijl Chemelot er fabrieken wil bouwen.

In de gebiedsvisie staat dat de mensen van buiten moeten komen. Er is nu al sprake van 20.000 openstaande vacatures in Limburg. De nieuwe werknemers zullen dus van ver, wellicht uit Azië of Afrika, moeten komen. Is het dan wel verstandig om hier nieuwe arbeidsplaatsen te creëren? Voor de huisvesting van de negenduizend werknemers (wellicht 20.000 nieuwe inwoners) moet een stad als Stein gebouwd worden.

Wat zijn Chemelot en DSM eigenlijk van plan? Nieuwe fabrieken op Chemelot zijn alleen mogelijk als ze een wezenlijke bijdrage leveren aan verduurzaming van DSM. De heer Slangen heeft daar alle begrip voor. Maar er verschijnen echter fabrieken voor mestverwerking en recycling van autobanden. Die leveren geen bijdrage aan de verduurzaming van DSM, maar zorgen wel voor een slechter leefklimaat. Hij vermoedt dat de DSM'ers in de stuurgroep aan het stuur hebben gezeten. Hij stelt dan ook voor om het voorliggende plan niet goed te keuren.

De voorzitter geeft vervolgens het woord aan de fracties.

De heer Breidenbach (GOB) complimenteert de opstellers met de manier waarop deze gebiedsvisie tot stand is gekomen. Veel partijen, zowel de grote partijen als kleine belangengroeperingen, hebben mee kunnen spreken over deze beslissing. Waarom hebben de kleinere bedrijven in de buurt van Chemelot geen inspraak gehad?

GOB heeft aandacht gevraagd voor duurzaam gebruik van de ruimte. Zo zijn op de site zelf nog voldoende mogelijkheden voor uitbreiding. GOB is blij met plannen voor een groen Graetheide en de koppeling met Geleen. De fractie zal kritisch blijven over zaken op het gebied van veiligheid. Zij is blij dat de bevindingen uit het TPC-rapport worden vastgelegd in een convenant.

De fractie heeft nog enkele vragen en opmerkingen.

- De negenduizend nieuwe werknemers kunnen gevolgen hebben voor de leefbaarheid. Waar ze moeten wonen, is nog onbekend.
- Het wijkplatform maakt zich ook zorgen over het toenemend (vracht)verkeer. Hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat de leefgebieden niet overbelast worden?
- Door de – (te) late – reacties van de verschillende wijkplatformen is er nog veel onduidelijkheid over deze gebiedsvisie. Is er geen deadline afgesproken voor reacties?

GOB hoopt dat met deze visie een juiste balans ontstaat tussen economie en leefbaarheid. Het mag geen statisch stuk worden. De fractie vraagt daarom om een regelmatige (tweejaarlijkse) evaluatie en herijking.

De heer Henssen (CDA) merkt op dat versterking van de leefomgeving in combinatie met economische ontwikkelingen en klimaatafspraken ruimte vergt. De gebiedsvisie is samen met vele partners en belanghebbenden opgesteld. Dat heeft geleid tot een gedragen visie, waarin de verschillende belangen in balans zijn gebracht. De fractie heeft nog enkele vragen en opmerkingen naar aanleiding van communicatie met wijkplatforms en dorpsraden.

- De stuurgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de gemeentelijke en provinciale overheid en afgevaardigden van Chemelot en DSM. Waarom zijn omwonenden er niet in vertegenwoordigd?
- Bij de bespreking van de strategische gebiedsvisie Chemelot is toegezegd dat ook het wijkplatform van Geleen-Zuid participeert. Dat is niet het geval.
- Wijk- en dorpsplatformen en natuurverenigingen hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de voorliggende visie. Krijgen ook omwonenden nog een inspraakmogelijkheid? Daarmee ontstaat een breed draagvlak.
- In de ronde van 29 april 2021 is gesproken over de veiligheid van de omgeving. Op basis daarvan is de werkgroep Samenredzaamheid opgericht. Wat is de stand van zaken?

Het CDA stemt in met de voorliggende strategische gebiedsvisie Chemelot, maar heeft nog enkele vragen en opmerkingen over de uitwerking.

- De campus op De Lexhy zorgt voor meer verkeer. De Oude Postbaan zou gesloten worden. Wat zijn de gevolgen voor de omliggende kernen?
- Is er ook aandacht voor inbreiding op het Chemelotterrein?
- Er is ambitie om de historie van het mijnverleden te koesteren. Het CDA vraagt hierbij aandacht voor de verbinding van Geleen met de campus met bijvoorbeeld de inzet van Loonhal als schakel.

De heer Janssen (GroenLinks) merkt op dat de visie richting moet geven aan de toekomstige leefomgeving van het gebied in de komende tientallen jaren. Dat vraagt om draagvlak. Daarvoor zijn dialoogsessies georganiseerd. De fractie kan zich op hoofdlijnen vinden in de visie, maar heeft nog enkele vragen en aandachtspunten.

- Is de voorliggende visie definitief of heeft de raad nog mogelijkheden voor aanpassingen? Nu hebben voornamelijk Chemelot en DSM richting gegeven aan deze visie.
- Graetheide blijft groen. Er vinden geen Chemelot- of DSM-gerelateerde activiteiten plaats. GroenLinks stelt voor om dit in het omgevingsplan, dat in 2022 wordt vastgesteld, te verankeren.
- De in 2009 beloofde robuuste ecologische verbindingzone tussen het Grensmaasgebied en Limbrichterbos moet op korte termijn worden aangepakt.
- Waarom wil DSM eigenaar blijven van Graetheide nu deze groen moet blijven? GroenLinks pleit voor onderzoek naar de mogelijkheden om het gebied over te dragen aan bijvoorbeeld een natuurbeheerorganisatie.
- Grondbedrijf L'Ortye werkt aan concrete plannen voor grindwinning op Graetheide. In de gebiedsvisie staat dat onderzocht wordt of grindwinning mogelijk is. Dat heeft grote nadelige gevolgen met onder andere jarenlange zware overlastgevende installaties in het gebied en extra vrachtverkeer. Daarmee wordt ook de ecologische verbindingzone pas over twintig jaar gerealiseerd. GroenLinks vraagt de wethouder te bevestigen dat Sittard-Geleen hier geen enkele medewerking verleent. De fractie overweegt om hiervoor een motie in te dienen.
- De Lexhy, met een grote landschappelijke waarde, is nu nog voor publiek afgesloten. In de gebiedsvisie staat dat het gebied wordt opengesteld. Op welke termijn?
- Chemelot heeft (tot 2030, wellicht tot 2040) geen behoefte aan uitbreiding in De Lexhy, terwijl in de gebiedsvisie is aangegeven dat uitbreiding naar dat gebied mogelijk is. GroenLinks pleit voor een openbaar dashboard van mogelijkheden op de site zelf.
- In het coalitieakkoord is opgenomen dat De Lexhy op termijn en als daar aantoonbaar behoefte aan is, kan worden opengesteld voor research en development en niet voor (kleinschalige, zoals in de visie is opgenomen) productiebedrijven.
- Het bedrijf Black Bear Carbon recyclet autobanden en wil zich vestigen op Chemelot. Volgens GroenLinks past dat bedrijf niet in de plannen voor een circulaire transitie. Het levert geen bijdrage aan de verduurzaming van de site en is in strijd met het masterplan Chemelot 2030. Het levert zelfs extra veiligheidsrisico's op. GroenLinks roept het college op om daarvoor een zienswijze in te dienen.

De heer Pfoster (PVV) merkt op dat Chemelot als innovatieve hotspot een van de grootste economische motoren van Sittard-Geleen is. Het grote bedrijventerrein heeft een grote impact op de leefomgeving. Het is een broedplaats voor kennis en innovatie en zorgt (met negenduizend extra arbeidsplaatsen) voor veel werkgelegenheid. Om deze nieuwe werknemers te huisvesten, is een apart dorp nodig. Hoe gaat dit college dat aanpakken, mede gezien de huidige overspannen woningmarkt?

De economische bedrijvigheid zorgt voor veel extra verkeersbewegingen. Welke nieuwe infrastructuurprojecten zijn daarvoor nodig?

De economische groei van Chemelot moet in balans blijven met de directe leefomgeving. Daarvoor is bij de verdere planontwikkeling overleg nodig met omwonenden.

De PVV steunt het ambitieuze voorliggende plan. De fractie ziet uit naar de praktische uitvoering waarbij de raad en omwonenden worden betrokken.

Mevrouw Kaufmann (Stadspartij) vraagt aandacht voor de overlast door Chemelot. De gebiedsvisie straalt ambitie uit met aandacht voor duurzaamheid en veiligheid. Het is bijna te mooi om waar te zijn. Spreekster vindt de twijfels en de kritiek van de insprekers namens de omwonenden terecht. Zij hoopt dat daar iets mee wordt gedaan, want beter een goede buur dan een verre vriend. Verschillende wijkplatforms hebben opgeroepen om vermindering van overlast in de ambities mee te nemen. De

Stadspartij vraagt de wethouder om dit over te nemen. Anders hebben de ambitieuze plannen voor hen geen betekenis.

De Stadspartij heeft altijd gepleit voor een verbinding tussen de campus van Chemelot en het centrum van Geleen. De verbinding met de campus, met onder andere een snelle fietsverbinding, kan zorgen voor opwaardering van het centrum van Geleen. Het centrum kan fungeren als proeftuin voor circulaire economie en een onderscheidende innovatieve leefomgeving. In het hoofdstuk Toekomstbeeld staat echter dat de campus richting 2040 wordt uitgebreid richting De Lexhy. De Stadspartij mist daarbij de optie om eerst te zoeken naar andere plekken, zowel op als buiten het bedrijventerrein, bijvoorbeeld richting het centrum van Geleen. De Stadspartij roept het college op om hier topprioriteit aan te geven.

De heer Kamphuis (D66) prijst de dialoog en samenwerking met alle betrokkenen bij de totstandkoming van deze gebiedsvisie. D66 heeft er geen probleem mee dat ook DSM en Chemelot mee aan tafel hebben gezeten, gezien de vereiste balans tussen economie, leefbaarheid en natuur. De visie bevat een richtinggevend kader voor verdere ontwikkelingen met aandacht voor versterking van de leefomgeving en duidelijkheid over Graetheide. D66 sluit zich aan bij de opmerking van GroenLinks over DSM als eigenaar van het gebied.

De transitie naar een circulaire economie is nodig om de klimaatdoelstellingen te halen. D66 steunt dan ook de inspanningen op dat gebied. De fractie begrijpt en deelt op sommige punten de zorgen van onder andere de sprekers. De heer Kamphuis vraagt de wethouder hoe hij hun zorgen, onder andere over de uitbreiding richting De Lexhy, gaat wegnemen. Hij vraagt de wethouder duidelijk aan te geven wat er dan mogelijk is in dat gebied. Er wordt nu gesproken over kleinschalige productiefaciliteiten en ruimte voor research en development. IVN heeft een rapport opgesteld over de effecten van de vermeende ontgrinding op Graetheide. D66 sluit zich aan bij de vragen en zorgen die GroenLinks hierover heeft. Het lijkt onmogelijk dat de negenduizend nieuwe werknemers zich in de Westelijke Mijnstreek kunnen vestigen. Het lijkt ook in strijd met de voorgenomen vergroening van de leefomgeving.

D66 prijst de aandacht voor de circulaire economie, de kwaliteit van de leefomgeving en de natuur, maar is ongerust over de extra vervoersbewegingen en extra uitstoot van schadelijke stoffen in de regio door de aanvoer van industriële grondstoffen (zoals de autobanden die op de site zouden moeten worden gerecycled; absurd noemt de heer Kamphuis dit plan). Dat zorgt voor extra belasting van het wegennet.

De heer Baars (PvdA) sluit zich voor een groot gedeelte aan bij de bijdragen van D66 en GroenLinks. De voorliggende visie is een stip op de horizon richting 2040. Daarvoor kunnen vele wegen bewandeld worden. Hij prijst de goed georganiseerde inspraak. Dat zal ook bij de verdere toekomstige ontwikkelingen nodig zijn.

De heer Voncken (VVD) is blij met de samenwerking tussen de overheid en de verschillende maatschappelijke betrokkenen. De fractie kan zich vinden in de voorliggende strategische gebiedsvisie. Spreker sluit zich aan bij de opmerkingen over de verwachte toename van het verkeer.

De heer Wijnen (DNA) is het ermee eens dat Chemelot en de campus van groot belang zijn voor de Westelijke Mijnstreek. DNA sluit zich wat betreft De Lexhy aan bij het voorstel van GroenLinks voor een openbare grondbalans en bij de Stadspartij wat betreft de verbinding met het centrum van Geleen. Er is sprake van de inzet van landbouwgrond voor zonnepanelen. Daar is DNA op tegen. Zonnepanelen horen thuis op daken.

De heer Kamps (50PLUS) kan zich vinden in het voorliggende voorstel. Hij prijst de communicatie in het doorlopen proces, maar heeft nog enkele zorgen over met name de uitvoering, zoals de verwachte toename van negenduizend werknemers. Die kunnen zich niet allemaal vestigen in deze of omliggende gemeenten en de woningmarkt is al overspannen. Zij gaan verder weg wonen en dat zal zorgen voor een toename van verkeer. Dat gaat ten koste van de leefbaarheid in de omliggende kernen.

De Circular Hub is voor Sittard-Geleen en haar omgeving en voor het reduceren van de klimaatdoelstellingen belangrijk. Daarbij hoort geen bedrijf als Black Bear Carbon. Ook de plannen voor ontgrinding van Graetheide horen daar niet bij.

De heer Renet (SPA) vindt het voorliggende voorstel niet rijp voor besluitvorming in de raad. Een gebiedsvisie is een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad. Het is niet juist dat bedrijven daar

intensief over meespreken, terwijl de gemeenteraad daar niet eens bij betrokken is. Het voorliggende houdt dan ook onvoldoende rekening met belangen van de bevolking. De betrokken wijkraden hebben geen doorzettingsmacht. SPA stelt daarom voor dat de betrokken gemeenteraden, samen met wijk- en dorpsraden en inwoners, uitvoerig spreken over de toekomst van Chemelot, conform de werkwijze van de nieuwe Omgevingswet. De TVC (Technische Veiligheidscommissie) vindt ook dat de lokale en provinciale overheden primair de lokale belangen moeten behartigen en op basis daarvan eigen besluiten moeten nemen.

Meerdere wijkraden geven aan dat het gebied vol is en er dus geen plek is voor uitbreiding van Chemelot. SPA heeft eerder gevraagd om daarover een principiële discussie te voeren. De fractie vindt verder dat de stuurgroep moet worden vervangen. Zij houdt de gemeente een worst voor met vele nieuwe arbeidsplaatsen. In het verleden bleek dat telkens een luchtkasteel te zijn met bijvoorbeeld de 24.000 banen op Brainport. Daar is niets van terechtgekomen. Chemische industrie en logistiek zijn arbeidsextensieve veel ruimte vragende activiteiten.

De in de visie opgenomen termijn tot 2040 kan niemand overzien. Veel Chemelot-georiënteerde bedrijven zullen zich, zoals in de visie is aangegeven, in de omgeving vestigen, boven op de eerder vastgestelde behoefte aan bedrijventerreinen in de Westelijke Mijnstreek tot 2030. Wat heeft de gemeente aan nog meer arbeidsplaatsen? De inwoners van deze gemeenten hebben veel meer behoefte aan verbetering van de leefomgeving. Dat staat haaks op de belangen van Chemelot.

SPA stelt voor om het voorstel grondig te herzien en de besluitvorming over te laten aan de volgende gemeenteraad. Die moet de belangen van de inwoners en niet die van bedrijven, primair stellen.

Mevrouw Fredrix (Fractie Fredrix) gaat in hoofdlijnen akkoord met de voorliggende visie. Zij gaat ervan uit dat de visie de komende tijd verder wordt doorontwikkeld. De fractie vraagt nog aandacht voor een aantal praktische zaken. Die komen overeen met de reacties van de andere fracties. Zo vraagt Fractie Fredrix of de veiligheid wel is gewaarborgd. Zij wil ook weten of er voldoende aandacht is voor de toename van het verkeer, het leefklimaat, de woningmarkt en de verbinding tussen Chemelot en het centrum van Geleen. Graetheide en De Lexhy moeten groen blijven, tenzij het aantoonbaar noodzakelijk is om de gebieden in te zetten voor uitbreiding. Fractie Fredrix roept op om alle betrokkenen, vooral de omwonenden, mee te nemen in het verdere proces met aandacht voor overlast in het algemeen.

De voorzitter stelt vast dat er geen vertegenwoordiger van Fractie Klein aan de vergadering deelneemt en geeft het woord aan wethouder Meekels voor een reactie.

Wethouder Meekels legt uit dat de toekomstvisie ook betrekking heeft op de regio. Het centrale thema bij het opstellen van de visie is het zoeken naar een balans tussen de transformatie van Chemelot, de economische kansen en de leefbaarheid (ontwikkelingen in de kernen en bijvoorbeeld verkeersafwikkeling). De visie is een richtinggevend beleidsstuk en vormt de basis voor de publiekrechtelijke verankering in de omgevingsvisie en vervolgens in de omgevingsplannen (met juridische rechtskracht).

De opdrachtgever bestaat uit zes partijen, waaronder ook de grondeigenaar DSM. Dat heeft gezorgd voor een groot commitment voor het uiteindelijke resultaat. In de publiekrechtelijke procedures in het vervolgproces krijgen alle belanghebbenden een rol.

De circulaire transformatie brengt nieuwe bedrijvigheid en technologische en innovatieve ontwikkelingen en dus ook extra werkgelegenheid met zich mee. De wethouder beaamt dat er een druk heerst op de woningmarkt, maar benadrukt dat nu al veel werknemers van Chemelot niet in Sittard-Geleen wonen. Verder daalt het aantal huishoudens in deze gemeente en is er sprake van vergrijzing en ontgroening. Die trend zet de komende jaren door. Dat biedt ruimte voor nieuwe inwoners. De wethouder is niet bang dat de extra werkgelegenheid leidt tot grote problemen.

Er wordt getracht om nieuwe activiteiten buiten Chemelot zoveel mogelijk binnen bestaande bedrijfsgebieden onder te brengen. Dat zorgt echter voor meer vervoersstromen. Daarvoor wordt onder andere vervoer over water ingezet (via de haven in Stein) en worden grondstoffen via buisleidingen aangevoerd.

Alle dorps- en wijkplatforms hebben samen met onder andere agrariërs zitting in een klankbordgroep. Zij hebben tot op het laatst aandacht gevraagd voor een aantal aanpassingen. Er is, naast waardering voor

de visie, sprake van een aantal verschillen van mening. De wethouder kondigt aan daar later op in te gaan.

De ontwikkeling is, met name in relatie tot wonen en werkgelegenheid, besproken met Geleen-Zuid. De wethouder zegt toe te onderzoeken in hoeverre de visie met het betreffende platform is besproken.

De burgemeester heeft het onderwerp veiligheid opgepakt. Hij zal daar binnenkort op terugkomen.

De passage over de Oude Postbaan is een compromis. Uitbreiding van de campus is niet mogelijk met een openbare weg, maar de betrokken gemeenten vinden dat dit niet mag leiden tot extra verkeersbewegingen in omliggende dorpen. De leefbaarheid in de kernen staat voorop.

Eerder is een motie aangenomen om een relatie te leggen met het mijnverleden. De wethouder heeft toen toegezegd om daar met DSM over te spreken. Over de verbinding tussen de campus en het centrum van Geleen zijn afspraken gemaakt met de campusdirectie. De Stadslaborganisatie gaat daar samen met de campus mee aan de slag. Het Stadslab zal rapporteren over de ontwikkelingen.

De wethouder beaamt dat er nog aanpassingen mogelijk zijn, waar GroenLinks naar vroeg. Die moeten vanzelfsprekend worden besproken met de andere partners. Hij herhaalt dat – straks – met de omgevingsplannen zaken als Graetheide Groen juridisch verankerd worden. Dan zal ook worden gesproken over het eigenaarschap van DSM.

Een mogelijke ontgrinding is nu niet aan de orde. Uit onderzoek van IVN blijkt dat dat funest zou zijn voor het brongebied van de Kingbeek. In dat geval kan er een definitieve streep door ontgrinding.

Alleen als de noodzaak wordt aangetoond, zal De Lexhy worden ingezet. Er is onderzoek gedaan naar plekken voor mogelijke uitbreidingen van de campus. De wethouder zegt toe het rapport ter inzage te leggen. Hij steunt het voorstel om eventuele inzet van dat gebied te verantwoorden om ongebreidelde uitbreiding te voorkomen.

De RUD en de provincie zijn van mening dat Black Bear Carbon past binnen de koepelvergunning en invulling geeft aan kwaliteits- en duurzaamheidsambities. De vragen van de gemeente hierover zijn naar tevredenheid beantwoord. Er is dus geen reden om een zienswijze in te dienen.

Wethouder Meekels is het niet eens met de bewering van SPA dat het college geen rekening houdt met de belangen van de inwoners. Het is voor iedereen duidelijk dat er gezocht moet worden naar een balans. Hij stelt voor om de besluitvorming hierover niet uit te stellen. Het heeft ook niets te maken met de gemeenteraadsverkiezingen. Hij adviseert de raad om het voorstel, al dan niet geamendeerd, vast te stellen.

De heer Pfoister (PVV) vindt het vreemd dat de wethouder ervan uitgaat dat een groot gedeelte van de negenduizend nieuwe werknemers niet in Sittard-Geleen gaan wonen. Het is juist de ambitie van dit document om hen ook in deze gemeente te huisvesten. In het stuk wordt ook gesproken over innovatieve woonconcepten om hen rondom het Chemelotterrein te huisvesten. Hij roept het college op om zich in te spannen om deze mensen in deze gemeente te huisvesten.

De heer Kamphuis (D66) heeft twijfels over de mogelijkheden van vervoer van grondstoffen over water en door een buis. Hij wil verder weten hoe realistisch de plannen financieel gezien zijn; aan welke dekking wordt gedacht?

De heer Janssen (GroenLinks) is blij met de toezegging van de wethouder dat hij een grondbalans voor de hele Chemelotsite gaat opstellen met de behoeften aan ruimte. Hij herhaalt verder zijn vragen over de ecologische verbinding en de openstelling van De Lexhy.

De heer Henssen (CDA) merkt op dat op 29 april 2021 al is vastgesteld dat de Kluis en Geleen-Zuid niet zijn meegenomen in de gesprekken. Verder hebben weliswaar wijk- en buurtplatforms en allerlei verenigingen mee aan tafel gezeten, maar dat geldt niet voor de omwonenden. Hoe worden zij bij de ontwikkelingen betrokken?

De heer Renet (SPA) herhaalt dat de wijk- en buurtraden weliswaar mee hebben gesproken, maar dat ze – ondanks hun grote bezwaren – geen doorzettingsmacht hebben. De wethouder beweerde dat zij instemmen met het voorstel, maar een aantal raadt het voorstel af. De heer Renet stelt daarom nogmaals

voor dat de betrokken gemeenteraden met hen in gesprek gaan. De individuele omwonenden hebben geen mogelijkheid gehad voor inspraak. Dat is volgens de nieuwe Omgevingswet verplicht.

Wethouder Meekels legt uit dat ervoor gekozen is om wijk- en dorpsraden bij de visie te betrekken. Verder zijn alle inwoners in de gelegenheid geweest, eventueel via de website, in te spreken en hun opvatting kenbaar te maken. De daadwerkelijke inspraak vindt later plaats bij de vaststelling van de omgevingsvisie en – nog later – bij de omgevingsplannen. Dan is er ook meer zicht op de ruimtelijke en economische consequenties. Er wordt een uitgebreid traject voorbereid voor inspraak. Dat geldt ook voor de inwoners van de Kluis en Geleen-Zuid.

De wethouder zegt toe zich sterk te maken voor het realiseren van de ecologische verbindingszone en daarmee voor de openstelling van De Lexhy. Hij heeft verder een grondbalans toegezegd in relatie tot de mogelijke ruimten voor uitbreiding binnen het complex.

De wethouder benadrukt dat wordt ingezet op meer transport via water en door een buis. Er worden al investeringen gedaan in de brede infrastructuur. Voor de financiering van de plannen (voor onder andere de circulaire transformatie en de infrastructuur) zijn Europese fondsen beschikbaar. Hij herhaalt dat niet alle nieuwe werknemers, zoals nu ook het geval is, zich in Sittard-Geleen gaan vestigen en dat demografische ontwikkelingen het mogelijk maken dat nieuwe werknemers zich in deze gemeente kunnen vestigen.

De voorzitter stelt vast dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Voor de fracties van GOB, het CDA, de PVV, de Stadspartij, de PvdA, de VVD, 50PLUS, Fractie Fredrix is het voorstel een hamerstuk. De fracties van GroenLinks, D66, SPA en Fractie Klein en de VVD willen het onderwerp kort bespreken in de raadsvergadering.

De heer Janssen (GroenLinks) wil tijdens de raadbehandeling spreken over ontgrindingen, over wat mogelijk is op De Lexhy en wat een aantoonbare behoefte is. De fractie overweegt om daarvoor moties in te dienen.

De heer Kamphuis (D66) sluit zich daarbij aan.

De heer Renet (SPA) sluit zich daar ook bij aan. Hij stelt verder opnieuw vragen bij het democratisch gehalte bij de totstandkoming van dit voorstel en stelt voor om daar in de gemeenteraad verder over te spreken.

De heer Klein (Fractie Klein) beraadt zich nog over mogelijke moties en amendementen. Daarmee is het ook voor Fractie Klein een bespreekstuk.

De voorzitter geeft vervolgens een overzicht van de toezeggingen.

- De wethouder onderzoekt of en in hoeverre de platforms De Kluis en Geleen Zuid bij de plannen zijn betrokken.
- De wethouder geeft een overzicht over wat wel en niet is toegestaan bij het in gebruik nemen van De Lexhy.
- Er wordt een grondbalans voor het terrein van Chemelot opgesteld voor potentiële uitbreidingsmogelijkheden.

De voorzitter bedankt iedereen voor zijn of haar bijdrage en sluit het overleg om 20.45 uur.

2. Bestemmingsplan klooster Agnetenberg

Tijdstip: 20.50 - 21.35 uur

Aanwezig

de voorzitter W. Clerx
de griffier A. Lamers

de leden

<u>GOB:</u>	K. Creemers
<u>CDA:</u>	F. Den Rooijen
<u>Stadspartij:</u>	N. Kaufmann
<u>DNA:</u>	H. Wijnen
<u>GroenLinks:</u>	J. Janssen
<u>PvdA:</u>	T. Baars
<u>D66:</u>	B. Kamphuis
<u>VVD:</u>	R. Voncken
<u>PVV:</u>	T. Klaassen
<u>SPA:</u>	J. Renet
<u>50PLUS:</u>	H. Kamps
<u>Fractie Fredrix:</u>	A. Fredrix
<u>Fractie Klein:</u>	S. Klein

het college Wethouder Meekels
ambtenaren R. Friesen

notulen F. van Vlodrop (Notuleerservice Nederland)

De voorzitter opent om 20.50 uur de vergadering. De fracties wordt gevraagd om de raad te adviseren over de nota van zienswijzen en het bestemmingsplan en over het voorstel om geen exploitatieplan vast te stellen.

Mevrouw Creemers (GOB) omarmt het plan om op die plek veertig nieuwe woningen te realiseren. Ingediende zienswijzen hebben betrekking op de bestemming wonen op een plek met historische elementen en op parkeertekorten bij Dobbelsteynpoorte. Het gebied valt echter buiten het bestemmingsplan. Indieners maken zich ook zorgen over parkeren op het plein. Daarom vraagt GOB om te onderzoeken of de huidige situatie kan worden gecontinueerd. De historische elementen zijn voor de fractie van grote waarde. Kunnen die elementen bij bewoning bewaard blijven? Als bewoning niet mogelijk blijkt, wat betekent dat dan voor de plannen? De fractie is er nog niet uit.

De heer Den Rooijen (CDA) is ingenomen met nieuwe woningen in de stad. Dat zal zorgen voor verlevendiging van het stadscentrum. Het betreft een A1-locatie. Velen zullen er graag willen wonen. In de plannen wordt rekening gehouden met het beschermd stadsgezicht. Ook het CDA vraagt aandacht voor parkeren en voor de historische kloosterkapel. Behoud van de kapel is een moeilijke opgave, maar het gaat om een beschermd monument. Het mooie interieur moet intact blijven. Onder andere de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed kijkt mee met de ontwikkelingen. In de afgelopen tijd zijn veel kerken en kapellen in Nederland herbestemd. Historische verenigingen geven de voorkeur aan transformatie naar een openbaar gebouw in de vorm van bijvoorbeeld een museum. De gemeente is echter geen eigenaar van het pand. Voor het CDA is het een bespreekstuk in de raad.

De heer Janssen (GroenLinks) is blij met deze binnenstedelijke ontwikkeling, de transformatie van het klooster. Dat komt ten goede aan de kwaliteit van dit bijzonder stukje Sittard. Met veertig nieuwe woningen wordt de binnenstad levendiger. De fractie vraagt daarbij om meer aandacht voor duurzaamheid. Die blijft nu nog beperkt tot wandelen en de afvoer van water. De fractie zet ook vraagtekens bij de borging van dit rijksmonument door de Wabo en de Erfgoedwet. De vier historische

verenigingen maken zich er terecht ernstige zorgen over. Het college wijst als reactie op de leegstand van maatschappelijke gebouwen. Dat is niet kies. GroenLinks stelt verder voor om de parkeerproblematiek samen met de plannen voor het Huis aan de Markt op te pakken. GroenLinks is er veel aan gelegen dat de kapel openbaar wordt. De fractie wil daar graag in de raad verder over spreken. Verder vraagt de fractie de wethouder naar de mogelijkheden om het pand te verwerven.

De heer Klaassen (PVV) vindt het goed om dit pand te herbestemmen voor wonen. De woningen zijn hard nodig. De kloosterkapel vormt mogelijk een probleem. De cultuurhistorische organisaties in de stad vragen aandacht voor het cultuurhistorische verleden van deze plek. Met een woning in de kloosterkapel verdwijnt het complete interieur, wordt de buitengevel aangetast en komt de publieke functie te vervallen. Ook de PVV pleit er dus voor om de kapel uit het bestemmingsplan te halen om er later een goede afweging over te maken. De fractie heeft daar een aantal vragen over.

- Bij de vaststelling van een bestemmingsplan moet sprake zijn van goede ruimtelijke ordening met een goede afweging van alle belangen, dus ook de cultuurhistorische belangen. Waarom wil het college op basis van die belangen de kapel niet behouden?
- Zijn de adviezen van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de ARK aan de orde bij dit voorstel of pas bij het vergunningstraject?
- In de samenwerkingsovereenkomst staat dat gekozen kan worden voor een fasering van het traject. Waarom is daar, met het verwijderen van de kapel uit het bestemmingsplan, niet voor gekozen?

Mevrouw Kaufmann (Stadspartij) vindt het voorstel een positieve ontwikkeling op het gebied van binnenstedelijk wonen. De minder fraaie locatie wordt eindelijk aangepakt. De particuliere eigenaar wil ook in de kapel een woning realiseren. Kan de eigenaar worden verplicht om historische elementen te behouden? Hij kan niet verplicht worden om zijn eigendom een openbare functie te geven. Aanpassingen aan de kapel moeten worden voorgelegd aan de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de ARK. Zij geven advies. Ook vindt er nog overleg plaats tussen de ontwikkelaar en historici. Daar wil de fractie op wachten.

De heer Kamphuis (D66) ziet de meerwaarde van dit bestemmingsplan, maar heeft moeite met de aanpak van de kloosterkapel. Historische verenigingen en de indieners van zienswijzen geven aan dat deze kloosterkapel met een monumentale waarde beschermd moet worden. De gemeente moet historische monumenten koesteren en zoveel mogelijk toegankelijk maken. Welke juridische en technische mogelijkheden zijn er om de kloosterkapel buiten dit bestemmingplan te plaatsen? Dan kunnen wellicht andere oplossingen worden gevonden.

De heer Baars (PvdA) is het eens met de Stadspartij die het voorstel wil voorleggen aan de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de ARK.

De heer Wijnen (DNA) staat volledig achter het voorliggende bestemmingsplan. Hij benadrukt dat de kloosterkapel nooit openbaar is geweest. Het is verder niet gemakkelijk om de kapel los te koppelen van de andere plannen. Ook DNA sluit zich aan bij het voorstel van de Stadspartij om het voor te leggen aan de rijksdienst.

De heer Voncken (VVD) is positief over het voorstel. Het draagt bij aan de oplossing voor het woningtekort en zorgt voor vermindering van leegstand. Ook de VVD is er geen voorstander van om aan de kloosterkapel de functie wonen toe te kennen. De doorgang vanaf de Plakstraat naar de nieuw te creëren binnentuin is smal, loopt tussen bestaande woningen en oogt daarmee privé. De VVD pleit voor meer toegankelijke doorgang.

De heer Kamps (50PLUS) juicht de realisatie van de veertig woningen in het stadscentrum toe, maar heeft net als veel ouderen die de historie van het pand koesteren, moeite met de functie wonen van de kloosterkapel.

De heer Renet (SPA) is voorstander van verbouwing van het voormalige klooster, maar tegenstander van de woonbestemming van de kloosterkapel. De fractie zet verder vraagtekens bij de bestuurlijke

zuiverheid bij deze woonbestemming. Het interieur van de kapel wordt deels aangepast. Dat is cultuurbarbarisme. De huidige eigenaar van de kapel is op de hoogte van de beperkte mogelijkheden. De gemeente hoeft hem dus ook niet tegemoet te komen. Is het behoud van dit stuk cultuur historisch erfgoed van algemeen belang? SPA zal het voorstel afkeuren als de kapel niet uit de plannen wordt geschrapt.

Mevrouw Fredrix (Fractie Fredrix) prijst het plan met uitzondering van de plannen voor de kloosterkapel en stelt voor om de plannen voor bewoning uit het voorstel te schrappen.

De voorzitter stelt vast dat de heer Klein (Fractie Klein) niet meer aanwezig is en geeft het woord aan de wethouder voor een reactie.

Wethouder Meekels vindt het voorstel een mooie afronding van de binnenstad. De discussie gaat over de kloosterkapel. Het college wil monumenten behouden door ontwikkeling. De bestemming wonen biedt meer zekerheid voor continuïteit en bescherming van de kapel dan bijvoorbeeld een maatschappelijke bestemming. Het is de vraag of de kloosterkapel uit de plannen geschrapt kan worden. Dat is theoretisch mogelijk, maar dan ontstaat een onlogisch geheel dat wellicht in strijd is met de regels voor ruimtelijke ordening. Dat vergt nader – ook bouwtechnisch – onderzoek. De wethouder zegt dat toe. Ten behoeve van de continuïteit wil het college meewerken aan de plannen.

De fracties gaan ervan uit dat de bestemming wonen leidt tot aantasting van het monument. De wethouder gaat ervan uit dat de betreffende rijksdienst ervoor zal zorgen dat het monumentaal karakter niet wordt aangetast en dat het monument beschermd wordt. Een openbaar karakter is niet in de orde, omdat het particulier eigendom is en blijft.

Mevrouw Kaufmann (Stadspartij) maakt uit de bijdrage van de wethouder op dat er een risico bestaat dat, als het plan niet doorgaat, de eigenaar het pand leeg kan laten staan met een groot risico op verval.

De heer Klaassen (PVV) hekelt het antwoord van de wethouder op de cruciale vraag om de woning in de kapel te schrappen. De wethouder zegt slechts dat dat theoretisch mogelijk is. De wethouder had zich beter moeten voorbereiden op deze vraag. Hij vraagt ook om een concreet antwoord, eventueel ambtelijk.

In de nota van zienswijzen staat dat het plan is voorgelegd aan de ARK, terwijl de wethouder aangeeft dat dat pas bij de vergunningaanvraag plaatsvindt.

De heer Janssen (GroenLinks) vindt dat vooraf aan de besluitvorming bekend moet zijn wat het advies is van de rijksdienst en de ARK. Hij herhaalt verder zijn vragen of het mogelijk is om de kapel te verwerven, om de plannen duurzamer te maken en over parkeren (met een slimme koppeling met de plannen voor het Huis aan de Markt. Hij merkt tot slot op dat de hele stad er voordeel bij heeft als de kapel openbaar wordt.

Wethouder Meekels vindt dat de heer Klaassen hem woorden in de mond legt die hij niet heeft uitgesproken. Een bestuurder bezit niet altijd alle kennis. De wethouder baseert zich op kennis van zijn ambtenaren. Met het schrappen van de kloosterkapel wordt het plan een onlogisch geheel dat wellicht in strijd is met de regels voor een goede ruimtelijke ordening. Het zou ook tot bouwtechnisch tot problemen kunnen leiden. Dat vergt nader onderzoek. Hij zegt toe de fracties voor de raadsvergadering te informeren over de resultaten. Hij bevestigt de constatering van de Stadspartij dat het pand, als deze plannen niet doorgaan, leeg kan blijven staan. De ARK heeft advies uitgebracht over het schetsontwerp. Formeel is dat pas bij het omgevingsplan aan de orde.

Het college is niet voornemens om het pand te kopen. Daar zijn geen middelen voor gereserveerd. Ook zijn functies als een museum niet exploitabel. Later zal in het kader van omgevingsvergunning verder gesproken worden over duurzaamheidsmaatregelen. Het lijkt de wethouder verder mogelijk om wat betreft parkeren verbindingen te maken met de plannen voor het Huis aan de Markt.

De heer Friesen deelt mee dat het juridisch en planologisch mogelijk is om de plannen te scheiden. Het vergt echter extra onderzoek of dat bouwtechnisch mogelijk is. In het bestemmingplan is een voorwaardelijke verplichting opgenomen voor het realiseren van voldoende parkeerplaatsen.

De heer Renet (SPA) is van mening dat de eigenaar van cultuurhistorisch erfgoed verplicht is om dat goed te onderhouden.

Wethouder Meekels beaamt dat de eigenaar een onderhoudsplicht heeft. Hij heeft echter slechts gezegd dat de eigenaar het pand leeg zal laten staan.

De heer Klaassen (PVV) vindt de opmerking van de wethouder over zijn bijdrage niet op zijn plaats. Daaruit blijkt weer de verrotte bestuurscultuur.

In de samenwerkingsovereenkomst met de ontwikkelaar staat dat voorafgaand aan het planologisch traject alle voorbereidende onderzoeken moeten zijn uitgevoerd, ook op het gebied van parkeren. Als dat ook daadwerkelijk was uitgevoerd, was er nu geen discussie over ontstaan.

Wethouder Meekels distantieert zich van de opmerking van heer Klaassen over de bestuurscultuur.

De heer Friesen verwijst naar de planregels van het bestemmingsplan. Daarin staat dat er voldaan moet worden aan de door de raad vastgestelde parkeernormsystematiek.

De heer Kamphuis (D66) vindt dat de wethouder het toegezegde onderzoek al eerder had moeten uitvoeren. Hij stelt voor om nog eens kritisch te kijken naar de plannen, met bijvoorbeeld een stiltefunctie voor de kapel.

Wethouder Meekels zegt toe dat dat bij de uitwerking aan de orde komt. Hij benadrukt dat er eerder geen sprake was van een splitsing van de plannen. Nu daar vraag naar is, moet dat nader onderzocht worden.

De voorzitter stelt vast dat de wethouder heeft toegezegd om vooraf aan de raadsvergadering te onderzoeken of het mogelijk is om de kloosterkapel uit het bestemmingsplan te halen op basis van ruimtelijke en technische argumenten. Hij stelt verder vast dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en dat de meeste fracties het onderwerp als bespreekstuk willen agenderen voor de raadsvergadering. Hij bedankt iedereen voor zijn of haar bijdrage en sluit het overleg om 21.30 uur.

3. Transitie visie Warmte (Meekels)

Tijdstip: 21.40 - 22.35 uur

Aanwezig

de voorzitter W. Clerx
de griffier A. Lamers

de leden

<u>GOB:</u>	I. Tillie
<u>CDA:</u>	J. Dols
<u>Stadspartij:</u>	N. Kaufmann
<u>DNA:</u>	H. Wijnen
<u>GroenLinks:</u>	J. Janssen
<u>PvdA:</u>	T. Baars
<u>D66:</u>	B. Kamphuis
<u>VVD:</u>	C. Noteborn
<u>PVV:</u>	T. Roest
<u>SPA:</u>	J. Renet
<u>50PLUS:</u>	H. Kamps
<u>Fractie Fredrix:</u>	-
<u>Fractie Klein:</u>	-

het college Wethouder Meekels
ambtenaren K. Blankers

notulen F. van Vlodrop (Notuleerservice Nederland)

De voorzitter opent om 21.40 uur de vergadering. De fracties wordt gevraagd om de gemeenteraad adviseren over de vaststelling van de transitievisie Warmte.

De heer Tillie (GOB) is blij met deze visie. Het geeft handvatten voor de richting en aanpak in de komende jaren met als doel in 2030 een aardgasreductie van 20%. Daarvoor moeten alle neuzen, van zowel Chemelot als de energiebedrijven en de bekabeling- en netwerkbbedrijven, dezelfde kant op staan. Wat is de stand van zaken van het project Limbrichterveld aardgasvrij? Wellicht is het een idee om vol in te zetten op isoleren. Daarbij moeten de kosten en consequenties voor inwoners inzichtelijk worden gemaakt, bijvoorbeeld in de wijkuitvoeringsplannen. Voor voldoende draagvlak en actiebereidheid onder de eigenaren van woningen, van inwoners, verenigingen en projectontwikkelaars, is een goede communicatie nodig. GOB stemt in met deze transitievisie. De fractie vraagt om de raad op de hoogte te houden van de voortgang. Het Groene Net Zuid valt onder de Regeling grote projecten en komt vanzelf op de agenda van de raad. Wanneer wordt het startdocument daarvoor aan de raad voorgelegd?

De heer Dols (CDA) vraagt naar de planning voor het aardgasvrij maken van de diverse wijken en wil weten op welke manier de inwoners bij de planvorming worden betrokken en onder welke condities en voorwaarden de plannen worden uitgevoerd.

Tot 2030 moet het mogelijk zijn dat 24% van de woningen gebruikmaakt van de restwarmte van Chemelot. Dat is ambitieus. Er zijn in Geleen-Zuid nieuwbouwwoningen gepland en er worden woningen gerenoveerd. De eigenaren moeten straks een besluit nemen over de verwarming. Het CDA pleit er daarom voor om nu al voorbereidingen te treffen voor de aanleg van Het Groene Net Zuid.

Ook het CDA pleit voor aandacht voor isolatie van woningen en voor een goede communicatie hierover met de inwoners. Daar kunnen bijvoorbeeld leegstaande panden in de centra voor worden ingezet. Ook kunnen er wijkbijeenkomsten worden georganiseerd, artikelen worden gepubliceerd in de huis-aan-huisbladen en informatie worden opgenomen op de websites van diverse wijkplatforms.

In enkele wijken vindt binnenkort een warmtescan plaats. Inwoners krijgen een isolatie-advies. Wat gebeurt er daarna? Worden hierbij ook de woningen van de woningverenigingen meegenomen? Het CDA

mist verder aandacht voor de verschillende buitengebieden in onder andere Grevenbicht, Obbicht en Einighausen.

Veel commerciële bedrijven bieden isolatie aan. Maar de vele informatie kan ook averechts werken. Mensen zien dan door de bomen het bos niet meer. De heer Dols wil verder weten of ook bijvoorbeeld het Huis aan de Markt wordt aangesloten op Het Groene Net. Het CDA kan met de genoemde opmerkingen instemmen met de voorliggende visie.

De heer Janssen (GroenLinks) is blij met deze transitievisie. Het werd hoog tijd. 60% van de inwoners wil meepraten over het vervolg. Dat maakt acceptatie straks haalbaarder.

De warmtetransitie is een technische transitie met maatschappelijke kaders. Dat vraagt om commitment van alle betrokkenen en dus ook om een goed communicatieplan. Ook GroenLinks pleit voor een goede voorlichting waarbij gebruik kan worden gemaakt van de leegstaande panden in de centra.

Zonder de restwarmte van Chemelot kunnen de klimaatdoelstellingen (20% van de woningen aardgasvrij in 2030) niet worden gerealiseerd. Zijn die doelstellingen – met de huidige kennis – wel haalbaar? Hoe worden de projecten op dit gebied gemonitord en beoordeeld op effecten? Een update iedere vijf jaar is veel te weinig. GroenLinks pleit voor een jaarlijkse update.

De fractie vindt dat de gemeente als projecteigenaar een projectbureau moet optuigen met een goed communicatieplan om de realisatie van de doelstellingen en draagvlak te organiseren. De fractie maakt zich er ernstig zorgen over dat de gemeente nu niet de regie heeft. GroenLinks kan zich op hoofdlijnen vinden in de voorliggende visie.

De heer Roest (PVV) vindt dat het terugdringen van de CO₂-uitstoot de rode draad in dit voorstel zou moeten zijn. De PVV is tegen de aanleg van Het Groene Net en is dan ook tegen dit voorstel.

Mevrouw Kaufmann (Stadspartij) gaat ervan uit dat Chemelot ook in de toekomst nog kan voldoen aan de levering van voldoende restwarmte en dat er in de toekomst gebruik kan worden gemaakt van nieuwe inzichten op dit gebied. De Stadspartij stemt in met het raadsvoorstel.

De heer Kamphuis (D66) is blij met deze ambitieuze transitievisie. Daarvoor is eerder onderzoek gedaan. De fracties zijn er echter pas in een laat stadium over geïnformeerd.

In 2030 moet 24% van de woningen zijn aangesloten op Het Groene Net. Is dat haalbaar? Is de gemeente niet te afhankelijk van Het Groene Net? Is er een plan B? Hoe werken andere gemeenten die niet beschikken over een dergelijk warmtenet, aan de realisatie van de doelstellingen?

D66 heeft twijfels over de analyse op wijk- en soms op pandniveau. Er wordt ervan uitgegaan dat wijken die na 1990 zijn gebouwd, gemakkelijk kunnen overstappen op verwarming met behulp van elektriciteit. Dat is wellicht met de huidige radiatoren en vaak het gebrek aan vloerverwarming niet mogelijk. De fractie pleit dan ook voor meer communicatie, ontzorging en meer regie door de gemeente.

In de transitievisie heeft isolatie een – terechte – prominente rol. Het is een belangrijke randvoorwaarde om de transitie vorm te geven.

De heer Kamphuis pleit tot slot voor kortere en efficiëntere teksten. De fractie is positief over de visie, maar zet enige vraagtekens bij de haalbaarheid.

De heer Baars (PvdA) stemt volmondig in met het – voor hem helder beschreven – stuk. Hij sluit zich aan bij het voorstel van het CDA om voor dit doel informatiecentra in te richten. Hij legt uit dat niet alle gebouwen geïsoleerd kunnen worden. Zo is het isoleren van monumentale panden en andere oude panden (bijvoorbeeld zonder spouw) erg duur.

De Warmtewet is nog steeds gekoppeld aan de gasprijs. Daarmee worden gebruikers van Het Groene Net – ondanks andere beloften – opgezadeld met een hoge energierekening. De heer Baars pleit verder voor een gezamenlijke inkoop van zaken op bijvoorbeeld het gebied van isolatie. Daarmee wordt isolatie voor meer mensen betaalbaar.

De heer Wijnen (DNA) stemt in met dit stuk met de kanttekening dat de gemeente zich erg afhankelijk maakt van Het Groene Net. Wat is de planning van de verdere uitrol van dat net? Hij is het met de PvdA eens dat daarvoor de Warmtewet moet worden aangepast. Ook DNA pleit voor aandacht voor isolatie. Dat zorgt voor lagere energiekosten en minder CO₂-uitstoot.

De heer Noteborn (VVD) is blij met deze visie. Die geeft inzicht in de mogelijkheden tot 2030. Daarvoor moeten draagvlak en financiële ruimte worden gecreëerd. Het is goed dat op wijkniveau wordt gekeken naar de haalbaarheid en de risico's voor energieopwekking en -besparing. Het Groene Net blijkt het meest belangrijke onderdeel te zijn van de transitie. Daarom moet op korte termijn duidelijkheid komen over de haalbaarheid. Wanneer kan de raad de resultaten van het onderzoek daarnaar verwachten? De VVD stemt in met deze visie.

De heer Kamps (50PLUS) staat achter dit belangrijke en ambitieus plan, maar is het wel realistisch en uitvoerbaar? Belangrijk daarbij is een goede communicatie. Het voorliggende lijvige stuk is daar geen goed voorbeeld van. Veel mensen willen meedenken en meepraten, zo wordt gesteld. Maar de ervaring van de heer Kamps is anders. Zo hebben veel mensen zich teruggetrokken uit de discussie, omdat ze geen reactie hebben gekregen op hun aangevraagde voucher. Hij sluit zich dan ook aan bij het voorstel van het CDA voor het inrichten van informatiecentra. Hij sluit zich ook aan bij het voorstel van D66 voor meer aandacht voor isolatie. Hij vraagt verder aandacht voor de leveranciers van warmte-installaties. Zij adviseren vaak de ouderwetse verwarmingsketels. Zij moeten dus goed geïnformeerd worden over nieuwe mogelijkheden.

De heer Renet (SPA) merkt op dat veel fabrikanten geen oude verwarmingsketels meer verkopen, maar zijn overgestapt op hybride verwarmingsketels. Hij is blij dat in de visie aandacht is voor meer dan alleen maar Het Groene Net maar hekelt het gebrek aan kritiek op dit warmtenet, wellicht omdat het bureau DBV ruim 2 miljoen euro voor dit doel heeft ontvangen (de gemeente heeft er tot nu toe 8,7 miljoen euro in geïnvesteerd). Het wordt hoog tijd dat een ander bureau wordt ingeschakeld. Er moet aandacht komen voor HT-warmtepompen. Deze kunnen op bestaande radiatoren worden aangesloten; isolatie is niet noodzakelijk. Natuurlijk moet daar desalniettemin op brede schaal aan gewerkt worden.

In de visie wordt geen rekening gehouden met koeling. Koeling met Het Groene Net is een illusie. De extra kosten moeten in de berekeningen en de vergelijkingen met andere systemen worden meegenomen. Het Groene Net moet bij piekmomenten (dat is de hele periode van november tot maart) gebruikmaken van gas. Verdere uitbreiding van het net moet dan ook stoppen. De aansluiting op het warmtenet van Chemelot is pas ver na 2030 aan de orde. Chemelot kan dan ook niet meer als back-up worden gezien. Ook SPA pleit daarom voor een plan B, mede ook omdat het verbranden van biomassa steeds meer omstreden is, pelletkachels steeds minder als duurzaam worden geschouwd en de gemeente zelf onvoldoende biomassa kan aanleveren. SPA heeft al vaker gevraagd naar de herkomst van deze brandstof, maar er nooit antwoord op gekregen.

Het onderzoek gaat uit van de maximale hoeveelheid warmte die Chemelot kan leveren. Chemelot heeft aangegeven slechts 10% te kunnen garanderen en zal in de toekomst zelfs minder restwarmte (bovendien op een lagere temperatuur) produceren. Deze restwarmte kan alleen rendabel worden gebruikt door bedrijven en flats die in de buurt van Chemelot liggen, want SPA betwijfelt dat een uitgebreid warmtenet weinig warmteverlies oplevert. De restwarmte ontstaat grotendeels door verbranding van aardgas. Dat is gewoon niet duurzaam. Het huidige gasnet kan in de toekomst (rond 2035) gebruikt worden voor waterstof. Daarmee wordt een warmtenet overbodig.

DBV kijkt expliciet naar nationale kosten en niet naar de kosten van eindgebruikers. De gemeente moet oog voor hen hebben. Inwoners in Sittard die op Het Groene Net zijn aangesloten, betalen nu hoge kosten. Ook zijn de woningen er bouwtechnisch niet op aangepast.

De visie gaat totaal voorbij aan de mogelijkheden van energieopslag en warmtepompen en gaat slechts uit van de huidige bewezen technieken als Het Groene Net. Er is dan ook geen aandacht voor de aanleg van buurtnetwerken die gebruikmaken van nieuwe – bewezen – technieken. Ook is er geen aandacht voor geothermie of voor all-electric of hybride systemen.

Er zijn geen cijfers over kosten en baten opgenomen. Daarmee heeft de raad geen zicht op de benodigde investeringen en de toekomstige lasten en baten van de inwoners. Het EIB heeft deze berekeningen wel gemaakt. Die vallen niet in het voordeel van warmtenetten uit. Het EIB heeft Het Groene Net niet in zijn onderzoek meegenomen, omdat er onvoldoende informatie beschikbaar was. De investeringen in Het Groene Net zouden 100 miljoen euro bedragen. Op meerdere plaatsen in Nederland zijn dergelijke warmtenetten al heel duur gebleken. SPA pleit dan ook voor de inzet van een onafhankelijk en onbevooroordeeld bureau dat ook kijkt naar de kosten van de eindgebruikers.

Deze warmtevisie is te zeer geënt op Het Groene Net en opgesteld door een bureau dat een te nauwe band heeft met dit warmtenet.

De voorzitter deelt mee dat Fractie Klein en Fractie Fredrix niet deelnemen aan deze vergadering. Hij geeft het woord aan de wethouder voor een reactie.

Wethouder Meekels meldt dat het college de transitievisie voor 1 januari 2022 aan de raad moet voorleggen. De visie is gestoeld op een aantal hoofdthema's als Het Groene Net, hybride en elektrische warmtepompen in de buitengebieden, isolatie en communicatie. De mate waarin de doelstellingen kunnen worden gerealiseerd, is afhankelijk van de omstandigheden. De wethouder zegt toe de raad een communicatieplan voor te leggen. Als de warmtescans van de 4400 woningen zijn afgerond, wordt gestart met advisering en collectieve inkoop voor zaken als isolatie.

Onlangs is onder andere met het ministerie van Economische zaken gesproken over Het Groene Net Zuid. Het ministerie was er positief over. Het wordt als een van de vier projecten in Nederland voorgedragen voor een Europees fonds met financiering van 100 miljoen euro en een subsidie van 17 miljoen euro. Het provinciaal bestuur heeft nu een transitieplan vastgesteld. Na goedkeuring door Europa in maart of april 2022 zijn middelen van de Europese investeringsbank afroepbaar. Parallel daaraan wordt de businesscase van Het Groene Net uitgewerkt met aandacht voor het risicoprofiel en onder andere continuïteit van levering.

De wethouder zegt toe de suggesties voor een goede communicatie mee te nemen in het communicatieplan. Hij vraagt SPA om haar bijdrage schriftelijk ter beschikking te stellen. Dan kan hij er in alle rust naar kijken. Hij vraagt de fracties om het transitieplan nu vast te stellen en kondigt aan later terug te komen met de uitvoeringsplannen, het communicatieplan en de stand van zaken van Het Groene Net.

De heer Kamphuis (D66) is blij met de informatie over Het Groene Net. Hij herhaalt zijn vraag naar de consequenties als de gemeente geen gebruik kan maken van de restwarmte van Chemelot.

De heer Tillie (GOB) herhaalt zijn vraag hoe andere stakeholders als woningverenigingen, exploitanten van energie en de kabelmaatschappijen, worden meegenomen in dit traject.

De heer Janssen (GroenLinks) vraagt opnieuw om een jaarlijkse evaluatie van de stand van zaken.

Wethouder Meekels deelt mee dat, als blijkt dat Het Groene Net kwetsbaar is, er (als plan B) meer wordt gekeken naar elektrische en hybride warmtepompen. Hij benadrukt dat in het communicatieplan ook aandacht zal zijn voor de door GOB genoemde stakeholders. Hij deelt verder mee dat de raads werkgroep de raad regelmatig zal informeren. Hij is voorstander van een goede monitoring, zodat de effecten snel kunnen worden beoordeeld en er snel kan worden bijgestuurd. Hij zegt toe daar de komende tijd meer aandacht aan te schenken.

Tweede termijn

De heer Renet (SPA) wil dit belangrijke onderwerp in de raad bespreken.

De heer Tillie (GOB) merkt op dat dit onderwerp later nog uitgebreid wordt besproken als Het Groene Net wordt geagendeerd. Hij is van mening dat over deze visie weinig discussie meer is.

De voorzitter geeft een overzicht van de toezeggingen.

- De suggesties van de fracties worden meegenomen in een communicatieplan.
- Parallel aan de transitie wordt gewerkt aan een plan B met hybride en elektrische warmtepompen.
- Er wordt meer aandacht geschonken aan maatregelen.

De PVV heeft aangegeven tegen het voorstel te stemmen en daarvoor een stemverklaring af te leggen. D66 geeft aan mogelijk een stemverklaring te willen afleggen. SPA wil het onderwerp in de raad bespreken.

De voorzitter bedankt iedereen voor zijn of haar bijdrage en sluit het overleg om 22.40 uur.